

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 18623
Tarih : 10.05.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 10/05/2022 14:00
Sayı: E-120.10-1012793

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Engelli yurttaşların yaşadığı sorunlarının saptanması, erişilebilir, eşit ve adil bir yaşam kurmaları için gerekli kamusal politikaların oluşturularak etkin ve kalıcı önlemlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105 inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Züleyha Gülüm
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye, Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi ve Engelli Hakları Komitesi'ne bireysel başvuruyu düzenleyen Ek İhtiyari Protokolü imzalamış ve onaylamıştır. Dolayısıyla Türkiye, engelli bireylerin toplumda diğer bireylere eşit, tam ve etkin katılımını sağlamakla birlikte engelli kadınlar ve kız çocuklarının çok yönlü ayrımcılığa maruz kaldığı kabul ederek tüm insan hak ve temel özgürlüklerinden tam ve eşit koşullarda yararlanmalarını sağlamakla yükümlüdür. Ancak uluslararası sözleşmelerde ve 5378 sayılı Engelli Hakları Kanunu'nda yer alan hakların fiilen hayata geçirilmediği, kadınlar ve kız çocuklar başta olmak üzere engellilere yönelik hak ihlalleri, şiddet ve ayrımcılığın sürdüğü, erişilebilirlik, istihdam, eğitim gibi çok geniş bir alanda var sorunların derinleştiği görülmektedir.

Hali hazırda engelli yurttaşlar, uygulanan yetersiz sosyal politikalar nedeniyle yaşamlarını güçlüklerle sürdürürken, ekonomik kriz, artan hayat pahalılığı, enflasyon, yoksulluk ve işsizlik var olan sorunların ağırlaşmasına neden olmuştur.

Engelli yurttaşların en büyük sorunlarından biri, istihdama katılımları için bütünlüklü bir politika geliştirilmemesidir. Engelli istihdam sorununun çözümüne yönelik bugüne kadar etkin ve kalıcı önlemler alınmadığı gibi kamu kurum ve kuruluşlarında dahi yasal yükümlülükler yerine getirilmemekte, engelli yurttaşlar için kullanılması gereken memur ve işçi kadroları doldurulmamaktadır. İstihdama katılabilen sınırlı sayıdaki engelliler ise çalışma yaşamında önemli sorunlarla karşı karşıyadırlar. Bu sorunların başında; işyerindeki fiziki engeller, engelli çalışanlara yönelik tutum ve ön yargılar, vasıfsız işlerde, düşük ücretle, terfi imkanından yoksun biçimde çalışmaları gelmektedir.

Çalışabilir durumda olan engelli nüfusun çok önemli bir kısmı işgücüne dahil edilmezken artan hayat pahalılığı, yoksulluk ve işsizlikten en fazla payı alan gruplardan biri yine engelli yurttaşlardır. Buna rağmen tedavi, bakım ve rehabilitasyon ihtiyaçlarına yönelik devlet desteği sağlanmamakta veya yetersiz kalmaktadır. Dahası, çoğu engelli bireyin kullandığı ilaçlar, medikal ve sarf malzemelerinin çoğundan ciddi katkı ve fiyat farkı alınmaktadır.

Engelli yurttaşların kullandığı protez, ortez ve yedek parçalar Türkiye'de üretilmemekte ve yurt dışından getirilmektedir. Artan enflasyon, eriyen ücretler ve kur farkı nedeniyle cihazlara ve protezlere her geçen gün yeni zamlar gelmekte ve engelli bireylerin sağlık ve sosyal haklara erişimi daha da zorlaşmaktadır. Ulaşılamayan her ürün ve hizmet engelli bireyi olumsuz etkileyerek, daha büyük yaşamsal sorunları tetiklemektedir. Yine her geçen gün artan hayat pahalılığı ve zamlar engelli bireylerin kamusal yaşamdan daha fazla soyutlanmasına neden

olmaktadır. Örneğin; kullandıkları tekerlekli sandalyelerinin ve yedek parçalarının fiyatı iki katından fazla artan binlerce engelli birey, peşi sıra gelen zamlar ve yaşanan tedarik sorunu nedeniyle evlere mahkûm edilmişlerdir.

Öte yandan engellilerin bağımsız yaşamlarının sağlanması için binalar, yollar, ulaşım araçları, okullar, evler, sağlık tesisleri ve işyerleri dâhil kapalı ve açık tesislerin; elektronik hizmetlerin, acil hizmetlerin, kamuya sunulan tesislerin engelliler yönünden erişilebilir olması için gerekli tedbirlerin alınmadığı görülmektedir. Engelli haklarıyla ilgili faaliyet yürüten sivil toplum kuruluşları, hükümetin yerel yönetimlerle gerekli iş birliğini sağlayarak bu konuda bütünlüklü bir politika ve organizasyonu ortaya koymadığını belirtmektedirler.

Hükümetin var olan sosyal politikaları nedeniyle evlere hapsedilen, ekonomik ve toplumsal sorunları büyüyen engelli bireylere yönelik gerekli tedbirlerin alınması bir zorunluluktur. Bu bilgiler ışığında; yasa ve uluslararası sözleşmelerden doğan yükümlülüklerin yerine getirilmesini sağlayacak politikaların üretilmesi ve işlerlik kazandıracak mekanizmaların oluşturulması büyük önem taşımaktadır. Engelli yurttaşların eşit, tam ve bağımsız bir hayat kurma amaçları doğrultusunda uzun vadeli önlem ve planlama yapılarak gerekli tedbirlerin alınması amacıyla bir araştırma komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederim.

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	Jlu-
2			
3	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
4	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	Kemalbay
5	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	D. Dağ
6	MURAT SARISAÇ	VAN	M. Sarisaç
7	SAİT DEDE	HAKKARİ	S. Dede
8	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	B. Öztürk
9	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	H. Özsoy
10	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	E. Günay
11	OYA ERSOY	İSTANBUL	O. Ersoy
12	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	S. Coşkun
13	PERO DUNDAR	MARDİN	P. Dunder
14	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	D. Taşdemir
15	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	A. Başaran
16	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	K. Bulbul
17	FELEKNAS UCA	BATMAN	F. Uca
18	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	N. İpekyüz
19	NUSRETTİN MAÇİN	ŞANLIURFA	N. Maçin
20	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	I. Taşcier